

Arhitektuuri ja ehituse õppekavagrupi doktoriõppe hindamisotsus Tallinna Tehnikaülikool

20/06/2018

**Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri
kõrghariduse hindamisnõukogu otsustas kinnitada
hindamiskomisjoni aruande ja viia järgmine Tallinna
Tehnikaülikooli arhitektuuri ja ehituse õppekavagrupi
doktoriõppe kvaliteedihindamine läbi seitsme aasta pärast
kõrvaltingimusega**

Lähtuvalt ülikooliseaduse § 10 lg-s 4 ja Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri põhimääruse punktides 3.7.3 ja 3.7.1 sisalduva volituse põhjal kehtestatud dokumendi "Doktoriõppe õppekavagrupi kvaliteedi hindamine" punktide 40.1 ja 41 sedastab Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri kõrghariduse hindamisnõukogu (edaspidi Nõukogu) järgmist:

1. Tallinna Tehnikaülikool kooskõlastas EKKAgA õppekavagrupi kvaliteedihindamise aja 20.04.2017.
2. EKKA juhataja kinnitas 26.02.2018 korraldusega Tallinna Tehnikaülikooli arhitektuuri ja ehituse õppekavagrupi doktoriõppe kvaliteedihindamise komisjoni (edaspidi komisjon) koosseisus

Mark G Richardson	komisjoni esimees, Professor Emeritus; University College Dublin (Iirimaa)
Ruben Paul Borg	professor, University of Malta (Malta)
Piia Markkanen	doktorant, University of Oulu (Soome)
Indrek Raide	Nordic Energy Solutions (Eesti)

3. Tallinna Tehnikaülikool esitas arhitektuuri ja ehituse õppekavagrupis hindamisele järgmise doktoriõppekava:

Ehitus ja keskkonnatehnika

4. Tallinna Tehnikaülikool esitas eneseanalüüsi aruande EKKA büroole 16.01.2018, mille hindamiskoordinaator saatis komisjonile 15.02.2018.

5. Hindamiskülastus Tallinna Tehnikaülikoolis toimus 11.-12.04.2018.
6. Komisjon saatis hindamisaruande projekti EKKA büroole 18.05.2018, mille EKKA edastas kõrgkoolile kommenteerimiseks 21.05.2018 ja millele Tallinna Tehnikaülikool esitas vastuse 30.05.2018.
7. Komisjon esitas lõpliku hindamisaruande EKKA büroole 30.05.2018. Hindamisaruanne on otsuse lahutamatu osa. Aruanne on kättesaadav EKKA koduleheküljel.
8. Lõpliku hindamisaruande ja eneseanalüüsi aruande edastas Nõukogu sekretär Nõukogu liikmetele 4.06.2018.
9. Nõukogu arutas saadud dokumente 20.06.2018 istungil 9 liikme osalusel ning otsustas tuua hindamisaruandest välja järgmised Tallinna Tehnikaülikooli arhitektuuri ja ehituse õppekavagrupi doktoriõpet puudutavad tugevused, soovitusel ning parendusvaldkonnad.

Tugevused

- 1) Õppekavaarendus on heas kooskõlas ülikooli strateegiliste suundadega ning toetub tulemusindikaatoritele.
- 2) Doktorikava tugineb enamasti vajaliku kriitilise massiga uurimisrühmadele. Uurimisteemad on vastavuses riiklike ning ülikooli strateegiatega.
- 3) Tervitatav on suund võtta rahvusvahelistel konverentsidel esitatud artikleid arvesse doktoritöö publitseerimisnõuete täitmisel.
- 4) Väärtuslikuks osaks uurimisrühmade tegevuses on koostöö ehituse valdkonna ettevõtetega ning osana sellest tööstusdoktorantuur, mis võimaldab paremini arvestada sotsiaalmajanduslikku reaalsust.
- 5) Ülikoolis on kasutusele võetud ühtne doktorantide rahalise toetuse süsteem, mis tagab doktorantidele kahekordse sissetuleku võrreldes riikliku stipendiumiga.
- 6) Piisava juhendamise tagamiseks on paika pandud reegel, et ühel juhendajal ei või olla enam kui viis juhendatavat.
- 7) Taristu, sh laborid, on väga kõrge kvaliteediga.
- 8) Liginullenergia testmaja on heaks näiteks interdistsiplinaarsest teaduskoostööst.
- 9) Doktorantide atesteerimisprotseduur soodustab üha enam õpinguid nominaalajaga lõpetama ning võimaldab varakult tuvastada mitteedasijõudvaid doktorante.
- 10) Õppejõud ja juhendajad on rahvusvaheliselt tunnustatud professionaalid.
- 11) Uusi õppejõude kaasatakse süsteemselt doktorantide juhendamisse kaasjuhendajatena, vanemad kolleegid toimivad mentoritena.
- 12) Doktorandikohtade loomisel kasutatakse juhendajate konkursimudelit.
- 13) Uued doktorandikohad moodustatakse ainult siis, kui on tagatud nende jätkusuutlik rahastus. Konkurss doktorandikohtadele on rahvusvaheline.
- 14) Juhendajad ja doktorandid töötavad tihedalt koos õppeplaani loomisel. Doktorandid osalevad aktiivselt ka teiste ülikoolide ja teadusasutuste (sh rahvusvaheliste) kursustel.
- 15) Vilistlased ja tööandjad on kaasatud doktoriseminaride läbiviimisse ja õppekavanõukogu töösse, andes sellega panuse tööandjate huvidele vastavasse õppekavaarendusse.

Parendusvaldkonnad ja soovitusel

- 1) Õppekava arhitektuuri ja urbanistika suunal on vaid üksikutel õppejõududel doktorikraad. Õppetöösse on küll kaasatud tunnustatud arhitektid, kuid neil puudub doktorantide juhendamiseks vajalik kvalifikatsioon. Arhitektuuri ja urbanistika doktoriõppe suuna väljaarendamiseks on vajalik tugevdada vastavat uurimissuunda ülikoolis, kaasates rohkem doktorikraadiga õppejõude ja juhendajaid ning kasutades paremini ära sisulise koostöö ja sünergia võimalusi pikaajaliselt ja edukalt tegutsenud ehituse suuna uurimisrühmadega.
- 2) Doktorikava ainete kirjeldused on liialt üldised. Need peaksid olema detailsemad, et aidata doktorantidel oma õpinguid teadlikult planeerida.
- 3) Erinevate osapoolte tagasiside süsteem peaks olema personaalsem ja sisulisem. Doktorantide tagasisideküsitlus sisaldab kuut väga üldist küsimust, mis on mõeldud kogu üliõpilaskonnale. Vilistlaste tagasisidet küsitakse ülikoolis tsentraalselt ning vastanute osakaal on väga madal.
- 4) Doktorante, esmajoones just välisdoktorante, tuleb paremini integreerida instituudi kui kogukonna tegevustesse.
- 5) Doktorantide vastuvõtuprotseduur tuleb üle vaadata, tagamaks selle parem läbipaistvus. Praegu on potentsiaalse juhendaja arvamusel üsna suur kaal, mis võib mõjutada eelistama TTÜ lõpetanud magistreid. Välisdoktorantide osakaalu tuleb suurendada.
- 6) Vajalik on juba praegu läbi mõelda laborite hooldus-, arendus ja asenduskulude katmise mudel lähitulevikuks, mil rahastus väheneb.
- 7) Ressursside optimaalsema kasutamise huvides tuleks kehtestada minimaalne akadeemiliste töötajate arv, mis on vajalik uurimisrühma staatuse saamiseks.
- 8) Doktorandid ei ole kuigivõrd teadlikud oma õigustest ja kohustustest seoses doktoriõppe korralduse, juhendamise ja nõustamisega. Doktorantidele tuleks õpingute alguses pakkuda orientatsioonikursust, mis neid teemasid kataks. Seda ei saa jätta ainult doktorandi ja juhendaja omavahelise suhtluse osaks.
- 9) Tööstusdoktorantuuriga seoses on tihti probleemiks, et käsitletavat teemat ei pruugi alati võimaldada jõuda doktoritöö tasemele ning vastata kehtestatud standarditele, mistõttu ei ole võimalik avaldada ka artikleid kõrgetasemelistes teadusajakirjades. Tööstusdoktorantuuri koostamisel on vajalik eraldi hinnata probleemipüstituse vastavust doktoritööle esitatud nõuetele.
- 10) Doktorandi sissetulek koosneb riiklikust stipendiumist ja ülikooli poolt vastavalt lepingule makstavast tasust. Viimases peaks selgemalt olema fikseeritud ootused doktorandi töökoormusele, tagamaks, et nad ei oleks ülekoormatud õpetamise, administratiivsete ülesannetega ning osalemisega uuringutes, mis ei ole seotud nende doktoritöö teemaga.
- 11) Doktorantide õpikogemus võib tulenevalt uurimisrühmade suurusest ja juhendajast olla väga erinev. Kogu õppekava doktorantide seas tuleb enam luua kogukonnatunnet, luua võimalusi diskussioonideks, suhtluseks, mitteformaalseteks üritusteks ja kogemustevahetuseks, mh nt uurimisrühma-üleste doktoriseminaride kaudu.
- 12) Soovitav on doktoriõpingute osana kaasata doktorante projektitaotluste kirjutamisse.
- 13) Doktorandid peaksid olema ette valmistatud esitleda oma teadustööd ka laieemale audientsile, mõistmaks selle olulisust ja mõju ühiskonnale laiemalt.
- 14) Juhendajad peavad aktiivsemalt tutvustama doktorantidele rahvusvahelise mobiilsuse võimalusi ning innustama neid võimalusi maksimaalselt ära kasutama, et rahvusvaheline koostöö muutuks nende jaoks doktoriõpingute loomulikuks osaks.
- 15) Doktorantide atesteerimisel tuleb teha selget vahet esimesel atesteerimisel (12-18 kuud peale õpingute alustamist) ja järgnevatel. Esimese atesteerimise tulemuseks peaks olema selge otsus doktorantuuri jätkamiseks või katkestamiseks, järgnevad aga peaksid toetama doktorante õpingute õigeaegsel lõpetamisel. Vajalik on sisse seada ka atesteerimistulemuste vaidlustamise protseduur.

16) Paremaks rahvusvaheliseks teaduskoostööks ning doktorantide mobiilsuse edendamiseks on vaja suurendada välisõppejõudude osakaalu. Ülikooli tasandil tuleks paika panna eraldi plaan rahvusvahelisteks värbamisteks doktorantide, järel doktorite ja õppejõudude osas.

10. Dokumendi „Doktoriõppe õppekavagrupi kvaliteedi hindamine“ p 41 sätestab, et hindamisnõukogu kinnitab hindamisaruande kolme kuu jooksul pärast selle saamist. Nõukogu kaalub hindamiskomisjoni poolt välja toodud tugevusi, parendusvaldkondi ja soovitusi ning otsustab viia järgmine õppekavagrupi kvaliteedi hindamine läbi kas seitsme, viie või kolme aasta pärast.
11. Nõukogu kaalus punktis 9 toodud tugevusi, parendusvaldkondi ja soovitusi ning leidis, et õppekava, sellel toimuv õpe ning õppealane arendustegevus vastab nõuetele tingimusel, et kõrgkool kõrvaldab järgmise puuduse:
- Vabariigi Valitsuse määruse „Kõrgharidusstandard“ (KHS) § 6 lg 7 p 2 näeb ette, *et õpingute läbiviimine vastab nõuetele, kui konkreetsetes õppeaines õppetööd läbiviival õppejõul või teadustöötajal on selleks vajalik õpetamispädevus (mis hõlmab KHS § 2 p 6 järgi ka juhendamist) ning tema kvalifikatsioon toetab õppekava eesmärkide ja õpiväljundite saavutamist.* Ehituse ja keskkonnatehnika (uue nimetusega Ehitus ja arhitektuur) doktoriõppekava arhitektuuri ja urbanistika suunal on vaid üksikutel õppejõududel doktorikraad. Õppetöösse on küll kaasatud tunnustatud arhitektid, kuid neil puudub doktorantide juhendamiseks vajalik kvalifikatsioon. Arhitektuuri ja urbanistika doktoriõppe suuna väljaarendamiseks on vajalik tugevdada vastavat uurimissuunda ülikoolis, kaasates rohkem doktorikraadiga õppejõude ja juhendajaid ning kasutades paremini ära sisulise koostöö ja sünergia võimalusi pikaajaliselt ja edukalt tegutsenud ehituse suuna uurimisrühmadega.
 -
12. Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 53 lg 1 p 2 järgi on *haldusakti kõrvaltingimus haldusakti põhiregulatsiooniga seotud lisakohustus* ja p 3 kohaselt ka *lisatingimus haldusakti põhiregulatsioonist tuleneva õiguse tekkimiseks*. HMS § 53 lg 2 p-d 2 ja 3 sätestavad, et *haldusaktile võib kehtestada kõrvaltingimuse, kui kõrvaltingimusega tuleks haldusakt jätta andmata või kui haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutusõiguse alusel*. Nõukogu leidis, et kõrvaltingimusega tuleks järgmine õppekavagrupi kvaliteedihindamine viia läbi 5 aasta pärast ning dokumendi “Doktoriõppe õppekavagrupi kvaliteedi hindamine” punktide 40.1 ja 41 alusel

OTSUSTAS

Kinnitada hindamisaruanne ning viia järgmine Tallinna Tehnikaülikooli arhitektuuri ja ehituse õppekavagrupi doktoriõppe kvaliteedi hindamine läbi 7 aasta pärast järgmise kõrvaltingimusega:

Tallinna Tehnikaülikool esitab hiljemalt kuupäevaks 20.06.2020 ingliskeelsena punktis 11 kirjeldatud puuduse kõrvaldamise kohta aruande. Kõrvaltingimuse täitmise hindamiseks kaasatakse hindamiskomisjoni liikmeid.

Otsus võeti vastu 9 poolthäälega. Vastu 0.

13. Nõukogu teeb Tallinna Tehnikaülikoolile ettepaneku esitada EKKA-le hiljemalt 20.06.2020 tegevuskava ka aruandes toodud muude parendusvaldkondade ning soovituste arvestamise kohta.
14. Isikul, kes leiab, et otsusega on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, on võimalik esitada vaie EKKA hindamisnõukogule 30 päeva jooksul pärast seda, kui vaide esitaja vaidlustatavast toimingust teada sai või oleks pidanud teada saama.

Nõukogu saadab vaide EKKA hindamisnõukogu vaidekomisjonile, kes esitab 5 päeva jooksul vaide saamisest nõukogule kirjaliku erapooletu arvamuse vaide põhjendatuse osas. Nõukogu lahendab vaide 10 päeva jooksul selle saamisest, võttes arvesse vaidekomisjoni põhjendatud seisukohta. Kui vaiet on vaja täiendavalt uurida, võib hindamisnõukogu vaide läbivaatamise tähtaega pikendada kuni 30 päeva võrra.

Otsuse kohtulik vaidlustamine on võimalik 30 päeva jooksul alates selle kättetoimetamisest, esitades kaebuse Tallinna Halduskohtu Tallinna kohtumajja halduskohtumenetluse seaduses sätestatud korras.

Eve Eisenschmidt
Nõukogu esimees

Hillar Bauman
Nõukogu sekretär